

Det nordsvenska kulturlandskapets framtid

- natur- och kulturvärden som grund och drivkraft för regional utveckling

konferens i Östersund 19–20 april 2018

Ibland uppfattas norra Sverige som en vildmark, trots att människor har levt och verkat där i några tusen år. Kulturlandskapet i norra Sverige skiljer sig en del från det i Syd- och Mellansverige, men det förvaltas och styrs utifrån samma tankesätt. De miljöer, natur- och kulturvärden som finns i landskapet och som anses vara värda att gynna finns där för att människan har brukat landskapet. Vill vi att värdena ska finnas kvar och utvecklas, då är det brukarna som ska uppmuntras och ges möjlighet att fortsätta sin verksamhet.

Vi behöver gå från att betrakta landskapets värden som något som behöver vård, till att använda dem som viktiga tillgångar för en levande och blomstrande landsbygd – i hela Sverige.

Konferensens resultat är tänkt att bilda ett inspel till regeringskansliets beredning av landsbygdsutredningen, livsmedelsstrategin och landsbygdsprogrammet under det kommande året. Det blir därmed också ett led i arbetet med våra miljömål. Var med och ta fram lösningar för en positiv utveckling framöver!

Tid

19 april kl. 12.30 – 20 april kl. 15.00

Plats

[Quality hotel Frösö park](#), Östersund

Anmälan

Praktisk info och länk till anmälan hittar du [här](#). Kostnad 1 000 kr.

Sista anmälningdag – förlängt till onsdag 4 april.

Arrangörer

[Föreningen Sveriges Fäbodbrukare](#), [Länsstyrelsen i Jämtlands län](#), [Sveriges Hembygdsförbund](#), [Heimbygda](#), [Centrum för biologisk mångfald](#) & [nätverket Svenska kulturlandskap](#).

Program

Dag 1

12.30 LUNCH

13.30 Välkommen

Inledning – Jöran Hägglund, landshövding i Jämtlands län

13.45 Det nordsvenska kulturlandskapet: vilka är värdena?

Landskapets användning – Håkan Tunón, [CBM](#)

Biologiskt kulturarv i norra Sverige – Tomas Ljung

Utmarkens värden – på flera sätt – Yngve Rekdal, [NIBIO](#)

14.30 KAFFE

15.00 Dagens situation: problem och möjligheter

Nordiska perspektiv på regional utveckling – Siv Ericksdotter, [Stockholm Resilience centre](#)

Norra Sveriges odlingslandskap – företrädare för länsstyrelsen

Fäbodbrukets villkor – Kristian Olofsson, [Fäbodbrukarna](#)

Rennäringens villkor – företrädare för rennäringsen

16.00 KORT PAUS

16.15 Utblick: Norge, Schweiz

Norge: [biologiska värden och terroir](#) – Bolette Bele, [NIBIO](#)

Schweiz: statens ansvar och brukarnas villkor – Fabian Mebus, [Riksantikvarieämbetet](#)

16.45 Arbetspass kring förslag, sammanställning

18.15 PAUS

19.00 GEMENSAM MIDDAG

20.30 Posterutställning med korta presentationer och fortsatt tankearbete

Program

Dag 2

- 07.00** **FRUKOST**
- 08.00** **Reflektion från första dagen: återkoppling & sammanfattning**
- 08.30** **Pågående processer vid myndigheter m.fl.**
företrädare för närings- och kulturdepartementet vid regeringskansliet
Johan Wallander, Jordbruksverket
Maano Aunapuu, Naturvårdsverket
företrädare för Sametinget
- 09.30** **KAFFE**
- 10.00** **Fler goda exempel: landskapets värden som språngbräda för regional utveckling**
Djurhållning & förädling: nötuppfödning - [Thorsten Laxvik](#)
Djurhållning & förädling: renskötsel - företrädare för rennäringen
Utvecklingsperspektiv - Bodil Cornell, [Eldrimner](#) & Tor Norrman, [Skärvången](#)
Roller och ansvar - Ninni Nordlund & Eva Karlsson, [Länsstyrelsen i Jämtlands län](#)
- 11.00** **Arbetspass kring förslag, sammanställning**
- 12.30** **LUNCH**
- 13.30** **Paneldiskussion & summering**
- 14.30** **KAFFE**
- 15.00** **AVSLUT**

Programmet kan komma att justeras.

Konferensen kommer att bli mer av en workshop och ett gemensamt arbetsmöte, där underlag, inlägg och resultat från gruppdiskussioner vartefter bygger upp ett samlat resultat, skapat av alla deltagares samlade kunskaper och idéer. Vi hoppas på ett berikande, konstruktivt och skapande möte där statsmakter, myndigheter, regionala organisationer och olika föreningar och brukare kan hjälpas åt att söka goda lösningar. Förhoppningen är att det kan formas till ett underlag som är direkt användbart i fortsatta beredningar av hur de kommande förutsättningarna kommer att se ut.

Har du frågor, vänd dig till [nätverket Svenska kulturlandskaps](#) samordnare Hjalmar Croneborg.

E-post landskapsvardskoordinator@conservation.gu.se

Tel. 0706 15 05 75

Varmt välkommen!

Bakgrund

Olika kulturer har format och skapat det norrländska kulturlandskapet till exempel fäbodkultur, svedjefinnkultur, samisk kultur och bondekultur. Mångfalden har skapat en unik variation av natur och kulturvärden. En grön infrastruktur som levererar ekosystemtjänster. Kulturlandskapets mångfald bidrar även till den regionala identiteten och till besöksnäringen. Turistbroschyrer innehåller ofta vackra vyer från någon fäbod eller kåta. Det norrländska kulturlandskapet består av en variation av naturtyper som använts som resurs över lång tid. Det är rikt på biologisk mångfald och kulturhistoria, biologiskt kulturarv och traditionella kunskaper.

Det är fjälljordbruk i gränslandet mellan skog och fjäll längs hela fjällkedjan. Det är betesmarker i dalgångarna vid älvar. Det är fäbodrar i lågland och fjälltrakter, skogsbeten i kalkbarrskog och slåtterängar i rik kulturbygd. Det är kontinuitetsskogsbruk och svedjefinnkultur. Det är samiska sommar- och vinterbetesmarker. Det är slåttermyrar med ladlandskap. Det är mycket, mycket mer.

Målet är att synliggöra dessa värden som idag är underrepresenterade och ibland okända eller osynliggjorda i den svenska politiken för natur- och kulturmiljövård, jordbruk, landsbygd, näringsliv, regional tillväxt, m.m.

Det är viktigt och bråttom att fånga upp kunskapen om hur dessa marker brukas och värna den, inte bara historisk kunskap utan också hur vi gör idag. Konventionen om biologisk mångfald och då främst artikel 8j och 10c ska följas. Det innebär att Sverige tagit på sig ett ansvar för att respektera, bevara och bibehålla lokal och traditionell kunskap och sedvanebruk.

Om dessa unika värden ska finnas kvar måste möjligheter ges att bruka markerna hållbart, ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Företagen måste få en rimlig chans att överleva. Marker växer igen, livsmedelsproduktionen sjunker och Sveriges chanser till försörjning i kristid minskar. Administrativa regelverk och bidragssystem måste utvecklas så det fungerar även för norra Sverige. Om vi ska nå dit måste brukandet värderas högre av lokalsamhället, myndigheter och politiker. Kunskaper behöver spridas, värdesättas och förankras för att nå samsyn. Det är verkligen angeläget att brukandet av marker i det norrländska kulturlandskapet lever vidare in i framtiden. Hur vill vi att det framtida norrländska kulturlandskapet ska utvecklas?

31 januari 2018

